

Rosja: skazanie demonstrantów biorących udział w wydarzeniach na placu Bołotnaja

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie Rosji: wyroki dla demonstrantów uczestniczących w wydarzeniach na Placu Bołotnym (2014/2628(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Rosji, w szczególności rezolucję z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie rządów prawa w Rosji¹,
 - uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie wyroków dla demonstrantów uczestniczących w wydarzeniach na Placu Bołotnym,
 - uwzględniając konstytucję Rosji, w szczególności jej art. 118, który stanowi, że sprawiedliwość w Federacji Rosyjskiej sprawują wyłącznie sądy, oraz art. 120, stanowiący, że sędziowie są niezawisli i podlegają tylko konstytucji Federacji Rosyjskiej i prawu federalnemu,
 - uwzględniając dotyczące praw człowieka konsultacje między UE a Rosją z dnia 28 listopada 2013 r.,
 - uwzględniając sprawozdanie będącego organem Rady Europy Komitetu do spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie okresowej wizyty komitetu w Federacji Rosyjskiej,
 - uwzględniając oświadczenie rzecznika praw człowieka Federacji Rosyjskiej Władimira Łukina z dnia 4 marca 2014 r. w sprawie publicznych demonstracji w Moskwie oraz działań podjętych przez organy ścigania,
 - uwzględniając art. 122 ust. 5 oraz art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Federacja Rosyjska jako pełnoprawny członek Rady Europy oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie zobowiązała się do przestrzegania zasad demokracji i praworządności oraz praw człowieka; mając na uwadze, że w ciągu ostatnich miesięcy doszło w Rosji do serii poważnych naruszeń zasad praworządności i przyjęcia restrykcyjnych przepisów, w wyniku czego rosną obawy co do wypełniania przez Rosję jej zobowiązań międzynarodowych i krajowych;
- B. mając na uwadze, że w dniu 6 maja 2012 r., w przededniu objęcia urzędu przez prezydenta Władimira Putina, na Placu Bołotnym doszło do sporadycznych starć między policją a kilkudziesięcioma spośród protestantów, których łączną liczbę szacuje się na dziesiątki tysięcy, przy czym wynikiem tych starć były drobne obrażenia;
- C. mając na uwadze, że około 600 działaczy zatrzymano na krótko, a przeciwko 28 osobom

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0284.

wszczęto postępowanie karne; mając na uwadze, że władze rozpoczęły dochodzenie w sprawie działań protestantów, uznając je za „masowe rozruchy”, co zgodnie z rosyjskim prawem oznacza masowe działania obejmujące „akty przemocy, pogromy, niszczenie mienia, użycie broni palnej lub stawianie władzom zbrojnego oporu”; mając na uwadze, że władze twierdzą, iż akty przemocy były zaplanowane i stanowiły element spisku mającego zdestabilizować kraj i doprowadzić do obalenia rządu;

- D. mając na uwadze, że w związku z niektórymi procesami i postępowaniami sądowymi z minionych lat rodzą się wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności instytucji sądowych Federacji Rosyjskiej;
- E. mając na uwadze, że według doniesień wielu rosyjskich i międzynarodowych organizacji obrońców praw człowieka niewspółmierne środki i agresywne działania sił bezpieczeństwa oraz nadużywanie siły doprowadziło do wybuchu przemocy, a następnie do arbitralnego aresztowania protestantów; mając na uwadze, że rzecznik praw człowieka Federacji Rosyjskiej potwierdził w swojej ocenie, iż oskarżenia o masowe rozruchy były nieuzasadnione;
- F. mając na uwadze, że w dniu 24 lutego 2014 r. rosyjski sąd wydał wyroki skazujące wobec ośmiu demonstrantów, od wyroku w zawieszeniu do czterech lat pozbawienia wolności, a w 2013 r. wydano już trzy wysokie wyroki pozbawienia wolności oraz nakazano przymusowe leczenie psychiatryczne działacza Michaiła Kosienki;
- G. mając na uwadze, że podczas pokojowych demonstracji poparcia dla oskarżonych z Placu Bołotnego w dniu 21 i 24 lutego 2014 r. zatrzymano wiele osób; mając na uwadze, że na kilka godzin zatrzymano ponad 200 osób zgromadzonych w dniu 24 lutego 2014 r. przed Zamoskworieckim Sądem Rejonowym, by usłyszeć wyrok; mając na uwadze, że liderzy opozycji Borys Niemcow i Aleksiej Nawalny zostali następnie skazani na 10 dni aresztu; mając na uwadze, że wobec Aleksieja Nawalnego zastosowano następnie areszt domowy na dwa miesiące, a w dniu 5 marca 2014 r. założono mu bransoletkę elektroniczną, by kontrolować jego działania;
- H. mając na uwadze, że rosyjskie władze rozszerzają swoje programy masowego nadzoru; mając na uwadze, że programy te, w połączeniu z przepisami skierowanymi przeciwko osobom LGBT i przepisami ograniczającymi swobodę organizacji pozarządowych, dają rosyjskim władzom niezwykle silne narzędzie monitorowania i tłumienia głosów opozycji;
- I. mając na uwadze, że stan poszanowania praw człowieka w Rosji pogorszył się w ostatnich latach, a rosyjskie władze przyjęły serię aktów prawnych zawierających niejednoznaczne przepisy, które można wykorzystywać do dalszego ograniczania działań opozycji i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego oraz do utrudniania korzystania z wolności słowa i wolności zgromadzeń; mając na uwadze, że represje te objęły takie działania, jak naloty policyjne, konfiskata mienia, grzywny administracyjne i inne środki mające uniemożliwić działalność organizacjom społeczeństwa obywatelskiego i zniechęcić je do dalszej pracy;
- J. mając na uwadze, że przywódcy partii i ruchów opozycyjnych są nękani przez rosyjskie władze, a niektórzy spośród nich są przetrzymywani pod różnymi zarzutami, np. Ilja Jaszyn, lider ruchu Solidarność, Gleb Fetisow, współprzewodniczący Sojuszu Zielonych i Socjaldemokratów, oraz Jewgienij Witiszko, działacz na rzecz środowiska i czołowy przedstawiciel partii Jabłoko;

- K. mając na uwadze, że w grudniu 2013 r. Komitet do spraw Zapobiegania Torturom Rady Europy odnotował liczne przypadki maltretowania i torturowania więźniów przez funkcjonariuszy organów ścigania i policji;
1. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu postępowań przeciwko demonstrantom z Placu Bołotnego, w których od początku znalazły się uchybienia, a postawione zarzuty były umotywowane politycznie;
 2. jest zdania, że zarzuty przeciwko demonstrantom i wyroki wobec nich wydają się niewspółmierne do charakteru wydarzeń i przestępstw, o które są oskarżeni; uważa, że ze względu na wady proceduralne i długi areszt tymczasowy wynik procesu po raz kolejny skłania do zastanowienia nad stanem praworządności;
 3. wzywa rosyjskie władze sądownicze do ponownego rozważenia wyroków w czasie procesów apelacyjnych oraz do zwolnienia ośmiu demonstrantów oraz więźnia z Placu Bołotnego Michaiła Kosienko, skazanego na przymusowe leczenie psychiatryczne;
 4. wyraża również poważne zaniepokojenie z powodu zatrzymania wielu pokojowych protestantów po wydaniu wyroków w sprawie Placu Bołotnego oraz apeluje o wycofanie wszelkich zarzutów wobec protestantów; wzywa ponadto rosyjski rząd do poszanowania prawa wszystkich obywateli do korzystania z podstawowych wolności i powszechnych praw człowieka;
 5. przypomina o znaczeniu pełnego przestrzegania przez Rosję międzynarodowych zobowiązań prawnych, jakie spoczywają na niej w związku z członkostwem w Radzie Europy oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a także podstawowych praw człowieka i zasad praworządności zapisanych w Europejskiej konwencji praw człowieka oraz w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych; podkreśla, że ostatnie wypadki stanowią krok wstecz w stosunku do reform niezbędnych do poprawy standardów demokratycznych i zasad praworządności oraz niezawisłości sądownictwa w Rosji;
 6. wyraża zaniepokojenie rozwojem sytuacji w Federacji Rosyjskiej, jeśli chodzi o poszanowanie i ochronę praw człowieka oraz przestrzeganie wspólnie uzgodnionych zasad, przepisów i procedur demokratycznych, zwłaszcza w odniesieniu do ustawy o „agentach zagranicy”, przepisów skierowanych przeciwko osobom LGBT, ponownego uznania znieśławienia za przestępstwo, ustawy o zdradzie stanu oraz przepisów regulujących protesty publiczne; apeluje do Rosji, by wywiązywała się z międzynarodowych zobowiązań spoczywających na niej jako na członku Rady Europy;
 7. wzywa rosyjski rząd do podjęcia konkretnych działań w celu poprawy pogarszającej się sytuacji w dziedzinie praw człowieka, zwłaszcza do zaprzestania kampanii nękania organizacji i działaczy społeczeństwa obywatelskiego; wzywa rosyjskie władze wykonawcze i ustawodawcze do ponownego rozważenia, a następnie do uchylecia przyjętych niedawno aktów prawnych i środków sprzecznych ze zobowiązaniami w dziedzinie praw człowieka i podstawowych wolności, spoczywającymi na tym kraju jako na członku Rady Europy, oraz do uwzględnienia wniosków skierowanych przez rzecznika praw człowieka i Radę Praw Człowieka do prezydenta Federacji Rosyjskiej;
 8. wzywa rosyjskie organy sądownicze i organy ścigania, by pełniły swoje obowiązki przy zachowaniu bezstronności i niezawisłości;

9. podkreśla, że wolność zgromadzeń gwarantuje w Federacji Rosyjskiej art. 31 rosyjskiej konstytucji oraz europejska konwencja praw człowieka, którą Rosja podpisała, co zobowiązuje rosyjskie władze do jej przestrzegania;
10. wzywa Federację Rosyjską, by doprowadziła do zgodności swoich programów nadzoru z europejską konwencją praw człowieka;
11. wyraża ubolewanie z powodu ustawicznego nękania obywateli krytycznie wypowiadających się o reżimie oraz istniejących jeszcze niezależnych mediów, w tym telewizji Dożd (Deszcz) i radia Echo Moskwy;
12. wzywa wysoką przedstawiciel i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do zapewnienia, by przypadki wszystkich osób prześladowanych z przyczyn politycznych poruszono w czasie prowadzonych między UE a Rosją konsultacji dotyczących praw człowieka oraz by w każdym przypadku przedstawicielom Rosji uczestniczącym w tych konsultacjach przedstawiono formalne wezwanie do udzielenia odpowiedzi;
13. wzywa przewodniczących Rady i Komisji oraz wiceprzewodniczącą Komisji/ wysoką przedstawiciel, by nadal uważnie śledzili te sprawy, poruszali te kwestie na różne sposoby podczas różnych spotkań z Rosją oraz składali Parlamentowi sprawozdania z rozmów z rosyjskimi władzami;
14. apeluje do Rady o opracowanie jednolitej polityki wobec Rosji, w której 28 państw członkowskich UE oraz jej instytucje zostaną zobowiązane do prezentowania wspólnego zdecydowanego stanowiska w sprawie roli praw człowieka w stosunkach między UE a Rosją, a także w sprawie konieczności zaprzestania w Rosji ograniczania wolności słowa, zgromadzeń i stowarzyszeń; apeluje o przedstawienie tego wspólnego stanowiska w konkluzjach Rady UE do Spraw Zagranicznych;
15. wzywa wysoką przedstawiciel i ESDZ do zapewnienia, aby Unia, w granicach rosyjskiego prawa krajowego, wykorzystywała wszelkie możliwości dalszych kontaktów z rosyjskimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i wspierania ich, w tym organizacji dążących do propagowania wartości demokratycznych, praw człowieka i praworządności;
16. apeluje do Komisji i ESDZ, by w związku ze zbliżającym się etapem programowania instrumentów finansowych UE zwiększyły pomoc finansową dla rosyjskiego społeczeństwa obywatelskiego za pośrednictwem europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie oraz funduszy przeznaczonych dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i samorządów, a także by objęła instrumentem partnerstwa forum społeczeństwa obywatelskiego UE-Rosja w celu zapewnienia trwałego i wiarygodnego wsparcia długoterminowego;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej.